

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Technická univerzita v Liberci
461 17 LIBEREC I Studentská 2

Koncepce inovace¹

Obsah

Obsah.....	1
1 Úvod.....	1
2 Východiska.....	2
2.1 Předpoklady vzdělávání dětí-cizinců v ČR	2
2.2 Kontext oboru čeština jako druhý/cizí jazyk v celosvětovém i národním měřítku	3
3 Koncepce inovace	4
3.1 Zaměření inovací.....	4
3.1.1 Cílové skupiny zasažené inovacemi studijních programů	4
3.1.2 Přínos pro cílovou skupinu.....	5
3.2 Předpoklady a limity inovací	8
3.2.1 Personální zajištění	8
3.2.2 Organizačně-technické a materiálové zabezpečení umožňující inovace.....	8
3.3 Plán inovací	9
3.3.1 Oblasti inovací	9
3.3.2 Jednotlivé kroky inovací a jejich termíny.....	10
3.3.3 Plán evaluačních kroků a opatření	11
3.4.4 Motivace cílových skupin k absolvování ověřovacích kurzů	11

1 Úvod

Česká republika získala vstupem do Evropské unie možnost využívat podpory poskytované v rámci politiky hospodářské a sociální soudržnosti, jejíž současná podoba klade velký důraz na posílení konkurenceschopnosti zemí EU a na těsné propojení s cíli Lisabonské strategie. Celosvětová konkurence a rychlé změny na trhu práce budou v budoucnu stále více nutit každého jedince, aby se vzdělával po celý život. K naléhavosti důsledků těchto změn přispívají i demografické změny v české populaci a vzniká tak nutnost nahradit na pracovním trhu ročníky odcházející do důchodu. Nemožnost či nepřipravenost reagovat účinně na tyto

¹ **Seznam zkratk použitých v textu:**

KCL FP TUL Katedra českého jazyka a literatury, Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická, Technická univerzita v Liberci

ECTS European Credit Transfer System

DP diplomová práce

BP bakalářská práce

C2J čeština jako druhý jazyk

CJC čeština jako cizí jazyk

ZS zimní semestr

LS letní semestr

podmínky by mohla způsobit vážné problémy v oblasti zaměstnanosti pracovní síly a konkurenceschopnosti ČR.

Vzdělávací soustava musí být v kontextu těchto změn vnímána jako jeden z hlavních nástrojů umožňující sociální soudržnost a ekonomický úspěch společnosti.

2 Východiska

2.1 Předpoklady vzdělávání dětí-cizinců v ČR

V současné době je třeba stále více poukazovat na sociologicko-pedagogicko-komunikační problém v českých školách, jenž je způsobený trvalým nárůstem žáků a studentů, pro něž čeština není mateřským jazykem. Racionální a rychlá integrace těchto dětí-cizinců (migrantů, azylantů, etnických minorit)² do českého vzdělávacího systému je totiž nutným předpokladem k využití jejich přirozeného potenciálu i ve prospěch naší společnosti.

Existují pokusy o řešení tohoto problému s ohledem na integraci cizinců. Vznikl tzv. Společný evropský referenční rámec pro výuku jazyků, který poskytuje obecný základ pro vypracování jazykových sylabů, směrnic pro vývoj kurikulí, zkoušek, učebnic atd. v celé Evropě. Následně je však také třeba systematicky řešit přípravu pedagogů a lektorů, kteří budou výuku cizinců realizovat v praxi. Výuka češtiny jako druhého/cizího jazyka je v České republice organizována zatím jen pro dospělé-cizince, kteří mohou navštěvovat jazykové školy (ať již státní či soukromé).³

Pro výuku dětí-cizinců existuje několik učebních materiálů, ale dosud žádný z nich nemá doložku MŠMT, podle které by mohli učitelé na školách malé cizince učit.⁴ Starý školský zákon umožňoval, že cizinci nemuseli být 1. rok v české škole klasifikováni z českého jazyka, zatímco nový školský zákon se problematikou klasifikace dětí-cizinců nezabývá. Aby mohl učitel takovou situaci úspěšně zvládnout, je třeba, aby již přicházel do školního prostředí na takovou situaci připraven, a tato příprava byla tedy zabudována již do jeho oborového základu a neutvářela se až ex post v praxi.

Žáci-cizinci v českém školním prostředí narážejí na to, že pedagogové ve školách nejsou zatím vybaveni soustavnými odbornými ani metodologickými znalostmi, jak by měli pracovat s žáky a studenty-cizinci. Obvykle jsou učitelé odkázáni pouze na své vlastní schopnosti a zkušenosti, nemají dostatečné znalosti komunikační kompetence cizojazyčných žáků, nemají k dispozici vhodné učební materiály, které by z poznání jejich komunikační kompetence vycházely, nezvládají metodické problémy rozvoje komunikační kompetence žáků-cizinců. Tento nedostatek je tím silnější, že ani akademická pracoviště, která učitele připravují, nemají v tomto směru dostatečnou znalost.

² **Vzdělávání cizinců (§20) podle Nového školského zákona č. 561/2004 Sb.:** Zákon nabyl účinnosti dnem 1. ledna 2005 a již obecně hovoří o vzdělávání cizinců; všem bez rozdílu je přiznáno právo na přístup ke vzdělávání za stejných podmínek, jako mají občané ČR.

³ zde mohou cizinci vykonat zkoušku z češtiny podle úrovně získaných znalostí, dovedností a komunikačních kompetencí (prahové úrovně A1, A2, B1, B2). Většinou získávají zkoušku těch nejnižších úrovní (A1, jež je agramatická, nebo A2). Děti nemohou být vyučovány v jazykových školách.

⁴ Přípravou metodické příručky pro učitele těchto žáků a různé manuály pro práci s dětmi-cizinci. MŠMT pověřilo krajské úřady (viz nový školský zákon platný od 1. 1. 2005, paragraf 20 a vyhláška č. 48), aby zajistily proškolení učitelů, kteří budou vést tzv. jazykovou přípravu pro děti z EU. Zároveň vyhláškou specifikuje délku jazykové přípravy (70 hodin, na více hodin kraje ani školy nemají peníze) a dosaženou úroveň ovládnutí češtiny (A2, které při počtu 70 hodin nelze uspokojivě docílit). Ostatních dětí-cizinců se jazyková příprava netýká, jsou tedy zařazováni přímo do tříd mezi české spolužáky, často bez jakékoli znalosti českého jazyka.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Technická univerzita v Liberci 461 17 LIBEREC I Studentská 2

Hlavním problémem v oblasti vzdělávání učitelů, kteří budou pracovat s dětmi z jazykových menšin, tedy je:

- neznalost komunikační kompetence jazykově handicapovaných menšin na akademické úrovni;
- nešíření takové znalosti mezi učiteli už aktivní či budoucí, kteří s jazykově handicapovanými osobami pracují;
- neznalost procesu osvojování češtiny jako druhého/cizího jazyka; neznalost interferenčních procesů, specifických potřeb jednotlivých jazykových komunit atd.

2.2 Kontext oboru čeština jako druhý/cizí jazyk v celosvětovém i národním měřítku

Pro úvahy o koncepci inovací češtiny jako druhého/cizího jazyka ve výše uvedených oborech na FP TUL je inspirací pohled na profilaci tohoto oboru na některých domácích i zahraničních univerzitách.

Vzdělávací systémy evropských, zvl. německy, anglicky, švédsky a francouzsky mluvících zemí pamatují na vzdělávání odborníků – učitelů němčiny, angličtiny, švédštiny a francouzštiny jako cizího, resp. druhého jazyka. Koncepce edukace učitelů v těchto zemích pokrývají rozsah vzdělávání od krátkých kurzů ukončených certifikací přes různé typy pregraduálních až postgraduálních programů.

Porovnáme-li tento stav s domácí situací, musíme konstatovat, že pozice češtiny jako cizího/druhého jazyka byla ještě donedávna odlišná. Vzhledem ke skutečnosti, že odborná příprava zahraničních studentů, kteří k nám přijížděli zvl. ze zemí třetího světa, si nekladla za cíl osvojení jazyka v celé jeho šíři, ale jen schopnost porozumět češtině v míře nezbytné pro studium na vysoké škole, nevyžadovala jejich přípravu speciálně vzdělané pedagogie zaměřené na výuku a osvojování druhého/cizího jazyka. Skupina zájemců o studium češtiny jako cizího/druhého jazyka byla tedy velmi malá a nebylo proto třeba koncipovat samostatný gramatický a didaktický systém češtiny jako cizího jazyka. Vysoké školy proto neposkytovaly zvláštní studijní programy češtiny jako cizího/druhého jazyka.

V současné době je situace češtiny jako druhého/cizího jazyka změnila. Vzrostl počet cizinců, kteří přesídlili do České republiky s celými rodinami, tedy i s dětmi, které se začaly začleňovat do systému vzdělávání na základních školách.

Na tuto situaci reagují naše vysoké školy nabídkou možnosti získání nebo rozšíření vzdělání v oblasti češtiny jako cizího/druhého jazyka⁵ pro různé stupně státních i soukromých škol, pro speciální školy i jazykové kurzy.

⁵ Srov. např. ŠEBESTA, K. Vyučování češtiny jako druhého/cizího jazyka. In ŠEBESTA, K. – HÁJKOVÁ, E. (eds.): *Didaktické studie III. Čeština jako cizí jazyk*. Praha : PF UK, 2006, s. 33 - 35.
HRDLIČKA, M. K otázce pregraduální kvalifikace učitele cizího jazyka. In ŠEBESTA, K. – HÁJKOVÁ, E. (eds.): *Didaktické studie III. Čeština jako cizí jazyk*. Praha : PF UK, 2006, s. 36 – 40.

Během studia studenti získávají kvalifikaci obecně lingvistickou a obecně učitelskou, ve své didaktické přípravě pak absolvují nejen kurz didaktiky češtiny jako mateřského jazyka, ale v různé míře na jednotlivých školách i specializované semináře věnované problematice češtiny jako cizího jazyka.

Žádný z těchto programů však pro výuku budoucích učitelů a lektorů dosud nevyužívá poznatky získané z výzkumů korpusové lingvistiky, zejména data čerpaná z tzv. žákovských korpusů.

Žákovské korpusy, které jejich průkopnice S. Granger(ová) definuje jako soubor elektronicky uložených autentických textů produkovaných studenty cizího nebo druhé jazyka, se začínají rozvíjet až v posledních desetiletích, zatím to byly především vnitřní korpusy velkých nakladatelství (Longman) nebo interní korpusy menšího rozsahu. Ačkoliv jsou tyto korpusy opravdu nedávným krokem vpřed ve vývoji korpusové lingvistiky, je již od počátku jejich existence zřejmé, že jsou velmi významnou událostí. Už nyní se prokázala jejich výjimečná užitečnost pro poznání učení a osvojování cizího/druhého jazyka, pro tvorbu slovníků, gramatických materiálů atd. Pro češtinu jako druhý/cizí jazyk bude takový korpus vytvořen právě v rámci projektu *Inovace vzdělávání v oboru čeština jako druhý jazyk* (CZ.1.07/2.2.00/07.0259) podpořeného z OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost.

3 Koncepce inovace

Projekt vychází z předpokladu, že řešením je systematická, kvalitní příprava studentů VŠ vzdělávajících učitele v této oblasti. Směřuje k zásadnímu zkvalitnění jejich přípravy a k jejímu systematickému propojení s moderními metodami práce, zvl. s využíváním ICT a korpusu jazyka žáků s češtinou jako druhým jazykem

Předkládaný materiál prezentuje zamýšlenou koncepci vysokoškolské přípravy učitelů a lektorů češtiny jako druhého/cizího jazyka na FP TUL. Při přípravě koncepce se autorský tým opíral o četné studie⁶, o výzkum v oblasti osvojování a učení druhého jazyka obecně, zvláště na německých, britských, švédských a francouzských univerzitách⁷.

3.1 Zaměření inovací

3.1.1 Cílové skupiny zasažené inovacemi studijních programů

Cílovými skupinami pro plánované inovace na úrovni studijních programů a profilu absolventa jsou:

- a) budoucí absolventi bakalářského studijního programu *Specializace v pedagogice*, obor *Český jazyk a literatura se zaměřením na vzdělávání*, jejichž profil absolventa bude rozšířen o modul prohloubené specializace zaměřený na studium češtiny jako druhého/cizího jazyka;
- b) budoucí absolventi navazujícího magisterského studijního programu *Učitelství pro střední školy* obor *Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro ZŠ a SŠ – český*

⁶ Publikované např. ve sbornících Asociace učitelů češtiny jako cizího jazyka, Státní vysoké odborné školy v Ratiboři, Ústavu jazykové a odborné péče Univerzity Karlovy, Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy aj.

⁷ Např.: University of East London, University of Buckingham, Nottingham Trent University, Uppsala University, Stockholm University, University of Leipzig, Humboldt-Universität zu Berlin, Universität Konstanz, Université Catholique de Louvain.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Technická univerzita v Liberci **461 17 LIBEREC I Studentská 2**

jazyk, jejichž profil absolventa bude rozšířen o modul prohloubené specializace zaměřený na studium češtiny jako druhého/cizího jazyka;

- c) budoucí absolventi studijního programu *Filologie* obor *Český jazyk a literatura*;
- d) budoucí absolventi studijních programů *Specializace v pedagogice* oborů *i. Anglický jazyk se zaměřením na vzdělávání, ii. Německý jazyk se zaměřením na vzdělávání, iii. Španělský jazyk se zaměřením na vzdělávání*. Těmto studentům bude dána možnost absolvovat vybrané kurzy s dílčí tematikou češtiny jako druhého/cizího jazyka na úrovni kurzů volitelných a povinně volitelných;
- e) budoucí absolventi studijního programu *Učitelství pro základní školy* oborů *Anglický jazyk pro 2. stupeň základní školy, Německý jazyk pro 2. stupeň základní školy*.

3.1.2 Příklad pro cílovou skupinu

Členové všech cílových skupin získají podstatně vyšší kvalifikaci v oblasti, která je pro jejich profesní uplatnění mimořádně důležitá; tato kvalifikace by jim tedy měla zajistit výrazně lepší pozici na trhu práce.

Studenti budou mít podstatně větší a přesnější znalosti o stavu a vývoji komunikační kompetence žáků s češtinou jako druhým jazykem, o možnostech a metodách jejího sledování, měření a hodnocení, o faktorech, které ovlivňují její vývoj; budou tedy podstatně lépe připraveni na požadavky praxe.

3.1.2.1 Profil absolventa inovovaných programů

3.1.2.1.1 Program *Specializace v pedagogice; Obor Český jazyk a literatura se zaměřením na vzdělávání*

1. Absolventovi bakalářského studia je v případě splnění všech studijních podmínek a složení přijímacích zkoušek umožněno navazující magisterské studium v oboru Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro ZŠ a SŠ – český jazyk.
2. Absolvent získá relativně velmi širokou a pevnou znalostní a dovednostní bázi, především v oblasti bohemistické filologie. Jazyková složka předmětu směřuje: (i) ke komplexnímu poznání systému českého jazyka v pohledu synchronním i diachronním, a to ve všech jazykových rovinách; zvýšený důraz se přitom klade na jazyk současný a jeho vývojové tendence; (ii) k plnému zvládnutí současné spisovné normy a k pochopení principů teorie spisovného jazyka a útvarů nespisovných, jazykového managementu, resp. k osvojení zásad jazykové kultury; (iii) k poznání a pochopení teorie (jazykové) komunikace, tj. k rozvíjení dovednosti užívat jazykového systému efektivně a přiměřeně komunikačním potřebám.
3. Literární složka předmětu směřuje: (i) k rozvinutí celistvého povědomí o vývoji české literatury od nejstarších dob po současnost s přesahy k literatuře světové; (ii) k rozvíjení primárního čtenářství směrem k dovednosti interpretovat text na vyšší úrovni, a to s oporou o koncepcie literární teorie a literární vědy.
4. Pedagogicko-psychologická složka směřuje (i) k získání základní znalosti z oblasti pedagogiky a psychologie; (ii) k získání orientace ve vzdělávací soustavě; (iii) k upevnění dovednosti aplikovat poznatky z obecné a sociální psychologie do pracovního prostředí.
5. Modulová složka češtiny jako druhého/cizího jazyka směřuje (i) k poznání základů didaktiky cizích jazyků s přihlédnutím ke specifickým češtiny jako druhého/cizího jazyka; k seznámení s učebnicemi češtiny pro cizince, s historií oboru, s odlišnostmi výuky češtiny jako druhého/cizího jazyka v porovnání s výukou češtiny jako mateřského jazyka; (ii) k poznání evropské jazykové politiky a jazykové politiky v ČR, včetně Společného evropského referenčního rámce a referenčními popisy pro češtinu; k poznání hlavních jazykových komunit v ČR a legislativního vymezení jejich pozice v ČR, zvláště z hlediska školního vzdělávání; (iii) k seznámení s moderními teoriemi osvojování a učení druhého jazyka, metodami jeho studia a možnostmi jejich aplikace ve vyučování C2J, se zvláštním důrazem na práci s žákovskými korpusy, jejich vytváření, anotace a praktické využívání pro plánování, přípravu i realizaci výuky češtiny jako druhého/cizího jazyka, pro testování a hodnocení jazykové a komunikační kompetence nerodilých mluvčích v češtině, pro vytváření učebních materiálů apod.
6. Všeobecně vzdělávací složka směřuje (i) k vytvoření všeobecného kulturního rozhledu včetně poznání multikulturních rysů evropské společnosti; (ii) k praktické znalosti jednoho cizího jazyka (na úrovni B1 podle Evropského referenčního rámce pro jazyky), která podpoří flexibilní uplatnění absolventa na domácím i zahraničním trhu práce; (iii) k praktickému využití ICT.

3.1.2.1.2 Program Učitelství pro střední školy; Obor Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro ZŠ a SŠ – český jazyk

- a) Absolventovi navazujícího magisterského studia se vedle všeobecně vzdělávacích a pedagogických vědomostí dostane vzdělání v didaktice jazykové a komunikační výchovy a v didaktice výchovy literární; student také absolvuje průběžnou a souvislou pedagogickou odbornou praxi na fakultních základních a středních školách. V obou didaktikách je kladen důraz na specifika základních škol na jedné a středních škol na

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Technická univerzita v Liberci 461 17 LIBEREC I Studentská 2

druhé straně, jakož i na odborné a didaktické obtíže přechodu z jednoho stupně na druhý.

- b) V odborném vzdělávání lingvistickém a literárněvědném se klade důraz (i) na prohloubené teoretické poznání současného jazyka a jazykové a řečové kultury, (ii) na metodologickou stránku literárněvědných disciplin a (iii) na vztahy mezi jazykovou výchovou a teorií učení s jejím psycholingvistickým podložím.
- c) V modulové složce se klade důraz na (i) rozvíjení teoretické i praktické metodické připravenosti studentů k efektivnímu vedení vyučovacího procesu i ve smíšených třídách s žáky s jiným než českým mateřským jazykem (zjišťování jazykové úrovně konkrétních studentů, volba přiměřených metod a forem práce s ohledem na skupiny slovanských/neslovanských mluvčích, vyučování češtiny jako cizího/druhého jazyka se zprostředkovacím jazykem/bez zprostředkovacího jazyka, orientace ve studijních materiálech češtiny jako cizího/druhého jazyka a schopnost vytvářet vlastní doprovodné materiály s ohledem na specifika jednotlivých studijních skupin); (ii) základní orientaci v multietnických třídách v našich běžných základních školách, poznání českého kulturního kontextu v konfrontaci s původním prostředím žáka, z něhož pochází; (iii) práci s žákovskými korpusy a jejich praktické využití ve výuce češtiny jako druhého/cizího jazyka .

3.1.2.1.3 Program Filologie; Obor Český jazyk a literatura

- a) Absolvent získá relativně velmi širokou a pevnou znalostní a dovednostní bázi, především v oblasti bohemistické filologie. Jazyková složka předmětu směřuje: (i) ke komplexnímu poznání systému českého jazyka v pohledu synchronním i diachronním, a to ve všech jazykových rovinách; zvýšený důraz se přitom klade na jazyk současný a jeho vývojové tendence; (ii) k plnému zvládnutí současné spisovné normy a k pochopení principů teorie spisovného jazyka a útvarů nespisovných, jazykového managementu, resp. k osvojení zásad jazykové kultury; (iii) k poznání a pochopení teorie (jazykové) komunikace, tj. k rozvíjení dovednosti užívat jazykového systému efektivně a přiměřeně komunikačním potřebám; (iv) k praktické orientaci v pragmatických aspektech českého diskursu.
- b) Literární složka předmětu směřuje: (i) k rozvinutí celistvého povědomí o vývoji české literatury od nejstarších dob po současnost s přesahy k literatuře světové; (ii) k rozvíjení primárního čtenářství směrem k dovednosti interpretovat text na vyšší úrovni, a to s oporou o koncepci literární teorie a literární vědy.
- c) Pedagogicko-psychologická složka směřuje k získání základní znalosti z oblasti pedagogiky a psychologie.
- d) Modulová složka češtiny jako druhého/cizího jazyka směřuje (i) k poznání základů didaktiky cizích jazyků s přihlédnutím ke specifickým češtiny jako druhého/cizího jazyka; k seznámení s učebnicemi češtiny pro cizince, s historií oboru, s odlišnostmi výuky češtiny jako druhého/cizího jazyka v porovnání s výukou češtiny jako mateřského jazyka; (ii) k poznání evropské jazykové politiky a jazykové politiky v ČR, včetně Společného evropského referenčního rámce a referenčními popisy pro

češtinu; k poznání hlavních jazykových komunit v ČR a legislativního vymezení jejich pozice v ČR, zvláště z hlediska školního vzdělávání; (iii) k seznámení s moderními teoriemi osvojení a učení druhého jazyka, metodami jeho studia a možnostmi jejich aplikace ve vyučování C2J, se zvláštním důrazem na práci s žákovskými korpusy, jejich vytváření, anotace a praktické využívání pro plánování, přípravu i realizaci výuky češtiny jako druhého/cizího jazyka, pro testování a hodnocení jazykové a komunikační kompetence nerodilých mluvčích v češtině, pro vytváření učebních materiálů apod.

- e) Ověření teoretických poznatků je studentům umožněno v průběhu povinné praxe uskutečňované v jazykových školách a soukromém sektoru.
- f) Všeobecně vzdělávací složka směřuje (i) k vytvoření všeobecného kulturního rozhledu včetně poznání multikulturních rysů evropské společnosti; (ii) k praktické znalosti jednoho cizího jazyka (na úrovni B1 podle Evropského referenčního rámce pro jazyky), která podpoří flexibilní uplatnění absolventa na domácím i zahraničním trhu práce; (iii) k praktickému využití ICT.

3.2 Předpoklady a limity inovací

3.2.1 Personální zajištění

Katedra českého jazyka na FP TUL v současné době disponuje řadou kvalifikovaných odborníků bohemistiky, řada z nich se oborově specializuje na problematiku češtiny jako druhého/cizího jazyka, přičemž se na samotné výuce cizinců také podílejí.

doc. PhDr. Karel Šebesta, CSc.

doc. PhDr. Milada Hirschová, DSc.

PhDr. Eva Hájková, CSc.

Mgr. Svatava Škodová, Ph.D.

PhDr. Vojtěch Veselý

Mgr. Barbora Štindlová

Mgr. Václav Lábus

V rámci projektu je plánována spolupráce s dalšími odborníky, např. z řad Asociace učitelů češtiny jako cizího jazyka. Od ZS 2009 spolupracují na výuce odborníci Ústavu teoretické a počítačové lingvistiky Filozofické fakulty Univerzity Karlovy pod vedením doc. Vladimíra Petkeviče, CSc. V rámci dílčích přednášek v průběhu projektu přednesou příspěvky rovněž zahraniční odborníci působící na evropských univerzitách.

Z hlediska dlouhodobé udržitelnosti projektu je však dostačující domácí základna odborníků. Počítáme rovněž s přípravou dalších specialistů na problematiku češtiny jako druhého/cizího jazyka v rámci doktorského studia, především na FF Univerzity Karlovy v oboru *Český jazyk* a v oboru *Didaktika konkrétního jazyka*, popř. na PedF UJEP v oboru *Teorie vzdělávání v bohemistice*, v obou případech ve skupině vedené doc. K. Šebestou jako školitelem, a jejich aktivní účast na řešení projektu a jeho dlouhodobé udržitelnosti.

3.2.2 Organizačně-technické a materiálové zabezpečení umožňující inovace

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Technická univerzita v Liberci **461 17 LIBEREC I Studentská 2**

Vzhledem k tomu, že současné studijní programy nekladly nároky na specifické technické materiálové zabezpečení, předpokládáme v rámci inovací následující opatření (také organizační), která by měla umožnit plynulý průběh inovace:

3.2.2.1 Organizační zabezpečení

- a) Koordinace koncepce inovací s celkovou úpravou stávajících studijních plánů KCL FP TUL (včetně fakultní strategie: sjednocení jednotlivých oborů v rámci rozvojového projektu na získání ECTS label a plánované reakreditace oborů); to znamená, že realizace bude uskutečněna prostřednictvím stávajících tzv. modulů prohloubené specializace, které rozšíří profil absolventa. (Rozšíření profilu absolventa viz oddíl 3.1.2.1)
- b) Využití stávajícího systému studijní agendy k implementaci inovovaných kurzů do stávajících i inovovaných programů.

3.2.2.2 Propagační zabezpečení

- c) Využití webového rozhraní katedry pro zprostředkování přístupu k prezentaci inovace potenciálním uchazečům o obor.
- d) Využití webového rozhraní katedry pro zprostředkování přístupu k relevantním korpusovým datům pro jednotlivé angažované cílové skupiny.

3.2.2.3 Materiálové zabezpečení

- e) Nákup učebních materiálů rozšiřující stávající základnu katedrálního knihovního fondu; vytvoření knihovního zázemí v univerzitní knihovně.
- f) Vytvoření učebních materiálů v podobě skript a zvláště e-learningu, který zabezpečí snadnou dostupnost materiálů pro cílové skupiny.
- g) Proškolení potenciálních autorů e-learningových materiálů.

3.2.2.4 Technické zabezpečení

- h) Využití nabídky fakultních zdrojů technického zabezpečení (využívání mobilní počítačové učebny; obsazování stabilních počítačových učeben a učeben s interaktivními tabulemi rozvrhovými akcemi inovovaných kurzů).
- i) Doplnění technické základny z plánovaných prostředků projektu.

3.3 Plán inovací

3.3.1 Oblasti inovací

Inovace budou probíhat na úrovni

TENTO PROJEKT JE SPOLUFINANCOVÁN EVROPSKÝM SOCIÁLNÍM FONDEM A STÁTNÍM ROZPOČTEM ČESKÉ REPUBLIKY.

- a) sylabů (zodpovědné osoby/garanti předmětů: Mgr. Svatava Škodová, Ph.D., PhDr. Eva Hájková, CSc., doc. PhDr. Vladimír Petkevič, CSc., doc. PhDr. Milada Hirschová, DSc., Mgr. Václav Lábus);
- b) kurzů (zodpovědné osoby/garanti předmětů: Mgr. Svatava Škodová, Ph.D., PhDr. Eva Hájková, CSc., doc. PhDr. Vladimír Petkevič, CSc., doc. PhDr. Milada Hirschová, DSc., Mgr. Václav Lábus);
- c) modulů (zodpovědné osoby/zástupci vedení KCL FP TUL: Mgr. Kateřina Váňová, Mgr. Václav Lábus);
- d) oborů (zodpovědné osoby/zástupci vedení KCL FP TUL/vedení FP TUL: Mgr. Kateřina Váňová, Mgr. Václav Lábus/ doc. PhDr. Miroslav Brzezina, CSc., PhDr. Kamila Podrápská, Ph.D.).

3.3.2 Jednotlivé kroky inovací a jejich termíny⁸

1. Vytváření koncepce inovace	
a. Shromáždění návrhů možností implementace inovačních prvků do stávajících programů KCL FP TUL	06-09 2009
b. Formulace 1. verze koncepce inovace a její zveřejnění	08 2009
c. Oponování a zohlednění jednotlivých bodů oponentury	09 2009
2. Tvorba návrhů kurzů a vypracování protoverzí sylabů pilotních kurzů.	09 2009 – 06 2010
3. Vytvoření báze učebnic a odborné literatury	09 2009 - 06 2010
4. Realizace pilotních kurzů s inovačními prvky a její sledování;	09 2009 – 06 2011
5. Získávání zpětné vazby a její následná reflexe; zohlednění poznatků získaných reflexí při inovaci kurzů.	09 2009 – 06 2011
6. Vnitřní oponentura sylabů pilotních kurzů.	06 2010; 06 2011
7. Tvorba sylabů inovovaných kurzů dle vnitřní oponentury a zpětné vazby z realizovaných pilotních kurzů.	06 2010- 09 2011
8. a. Tvorba harmonogramu školení e-learningových opor; b. Návrh koncepce e-learningových opor; c. Tvorba e-learningových opor ;	10 2009– 06 2010 06 2 010 – 09 2010 09 2010 – 06 2012
9. Tvorba modulů prohloubené specializace pro a. specializace v pedagogice (Program: <i>Specializace v pedagogice</i> , obor: <i>Český jazyk a literatura se zaměřením na vzdělávání</i>), b. filologie (Program: <i>Filologie</i> , obor: <i>Český jazyk a literatura</i>), c. navazující magisterské studium (Program: <i>Specializace v pedagogice</i> , obor: <i>Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro ZŠ a SŠ – český jazyk</i>).	2010 – 09 2011
10. Zařazení případných nových předmětů z oblasti čeština jako druhý a cizí jazyk.	9 2010
11. Zařazení předmětů z oblasti obecné pedagogiky a osobnostně vývojové psychologie do programu filologie; na úrovni povinně volitelných předmětů.	9 2010
12. Reakreditace oboru	2010 - 2011

⁸ V této části pracujeme s pojmy *pilotní kurz*, *inovovaný kurz*, *nový kurz* následujícím způsobem. *Pilotní kurz* = kurz stávajících studijních programů obohacený o inovační prvky. *Inovovaný kurz* = kurz stávajících studijních programů, u nějž proběhla podle podnětů z pilotní kurzu inovační změna na úrovni sylabů. *Nový kurz* = kurz nově zařazený do stávajících studijních programů.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Technická univerzita v Liberci
461 17 LIBEREC I Studentská 2

a) program: <i>Specializace v pedagogice</i> , obor: <i>Český jazyk a literatura se zaměřením na vzdělávání</i> ;	
b) program: <i>Specializace v pedagogice</i> , obor: <i>Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro ZŠ a SŠ – český jazyk</i> .	
13. Realizace inovovaných modulů a programů.	2011 - 2012

3.3.3 Plán evaluačních kroků a opatření

3.3.3.1 Způsoby evaluace

Po dobu realizace inovací budou probíhat evaluační kroky na těchto úrovních:

a) vnější oponentura koncepce inovace;	09 2009
b) vstupní šetření mezi absolventy zaměřené na zjištění úrovně jejich kompetencí v oblastech relevantních pro práci s žáky s jiným mateřským jazykem než češtinou;	10 2009
c) evaluační dotazníky pro účastníky přednášek a kurzů;	06 2009 – 06 2012
d) vnitřní oponentura sylabů a obsahů pilotních kurzů;	06 2010; 06 2011
e) vnitřní oponentura sylabů a obsahů inovovaných kurzů;	06 2011; 06 2012
f) závěrečné šetření mezi absolventy zaměřené na zjištění úrovně jejich kompetencí v oblastech relevantních pro práci s žáky s jiným mateřským jazykem než češtinou.	03 – 06 2012

3.4.4 Motivace cílových skupin k absolvování ověřovacích kurzů

O kurzech budou studenti informováni prostřednictvím

- a) pedagogů v rámci výuky;
- b) projektových webových stránek;
- b) webových stránek KCL FP TUL;
- c) webových stránek FP TUL;
- d) elektronického časopisu T-Uni;
- e) propagačních letáků.

Studenti budou k absolvování ověřovacích kurzů motivováni následujícími kroky:

- a) kreditové ohodnocení ověřovacích kurzů;

- b) možnost kontaktu s domácími i zahraničními univerzitními pracovišti prostřednictvím participujících odborníků;
- c) možnost účasti na workshopech, během nichž budou prezentovány nejnovější výsledky projektu;
- d) zprostředkování kontaktu se zástupci cizojazyčných komunit;
- e) možnost začlenění do řešitelského týmu (účast na sběru dat a jejich anotování);
- f) možnost zadávání BP a DP s tematikou c2j/cjc, včetně jejich konzultací s odborníky spolupracujícími na projektu;
- g) využití projektové databanky textů při vypracování BP a DP;
- h) podpora při vypracování doktorského projektu při vstupu do doktorského studia;
- i) možnost prezentace výsledků vlastního výzkumu i. na webových stránkách projektu, ii. ve sborníku; iii. na workshopech.